

VLOGA STARŠEV IN DRUŽINE
PRI ZDRAVEM ODRAŠČANJU OTROK
ali
OTROKU KORISTNI IN ŠKODLJIVI
DRUŽINSKI ODNOSNI SLOGI

Značilnosti odnosno zdravih družin

Katere ključne lastnosti so značilne za odnosno zdravo družino?

Katere lastnosti so navzoče v družini, ki je optimalna za otrokov zdrav (vedenjski, duševni,...) razvoj?

Katere lastnosti naj ima tudi starševsko nepopolna družina, da bo - kolikor je mogoče - optimalna za otroka?

Odnosno zdrave družine = starši imajo zdrav odnos do svojih otrok

Vloga staršev	posledice
<p data-bbox="376 544 678 586">Starš = starš</p> <p data-bbox="397 689 658 739">Tri ljubezni</p> <p data-bbox="311 762 745 812">Enotnost pri vzgoji</p> <p data-bbox="175 835 880 885">Motiviranje in individualizacija</p> <p data-bbox="156 908 900 958">Delovne navade in socializacija</p> <p data-bbox="156 981 900 1031">Usposabljanje za samostojnost</p>	<p data-bbox="1097 544 1553 594">zdrav razvoj otroka</p> <p data-bbox="1060 616 1590 666">malo vedenjskih težav</p> <p data-bbox="1012 689 1638 739">razmeroma uspešen v šoli</p> <p data-bbox="1064 762 1586 812">zdravi življenjski užitki</p> <p data-bbox="993 835 1657 885">zmožnost za zmernost in za</p> <p data-bbox="1199 908 1450 958">potrpljenje</p> <p data-bbox="1097 981 1553 1031">motiviranost otroka</p> <p data-bbox="1122 1053 1528 1103">separacija otroka</p> <p data-bbox="1180 1126 1470 1176">socializacija</p> <p data-bbox="1136 1199 1514 1249">delovne navade</p> <p data-bbox="1054 1272 1595 1322">individualizacija otroka</p>

Otroku škodljivi družinski slogi

Starši v odnosno nezdravi družini večinoma nevede in nehote izvajajo eno ali več tipičnih napak.

Gre za otroku škodljive družinske odnose oz. za škodljive starševske vloge (starš ni starš).

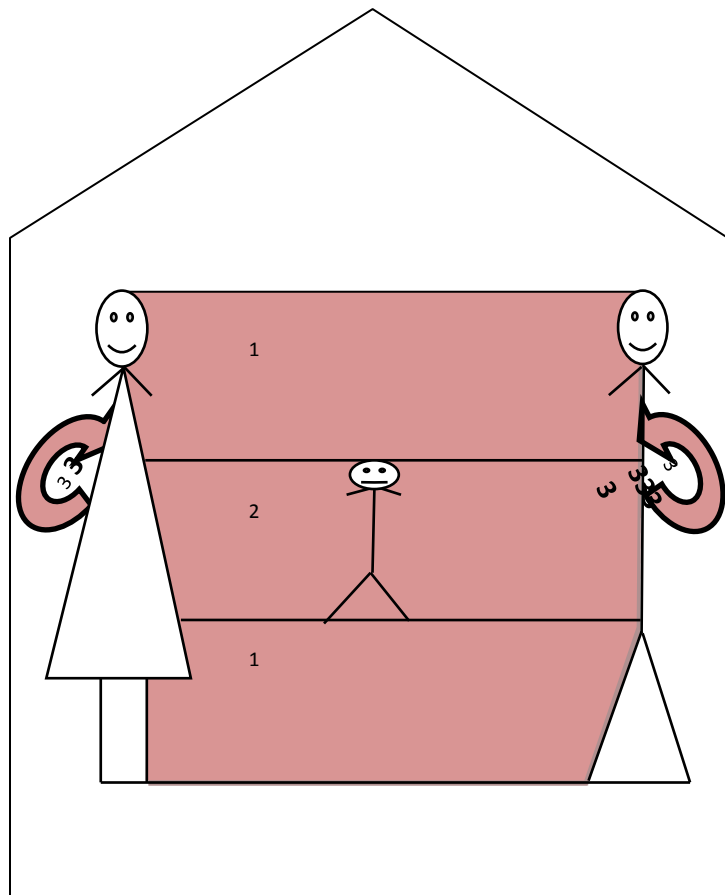
Otroku škodljivi družinski odnosi

S čim starši škodimo lastnim otrokom?

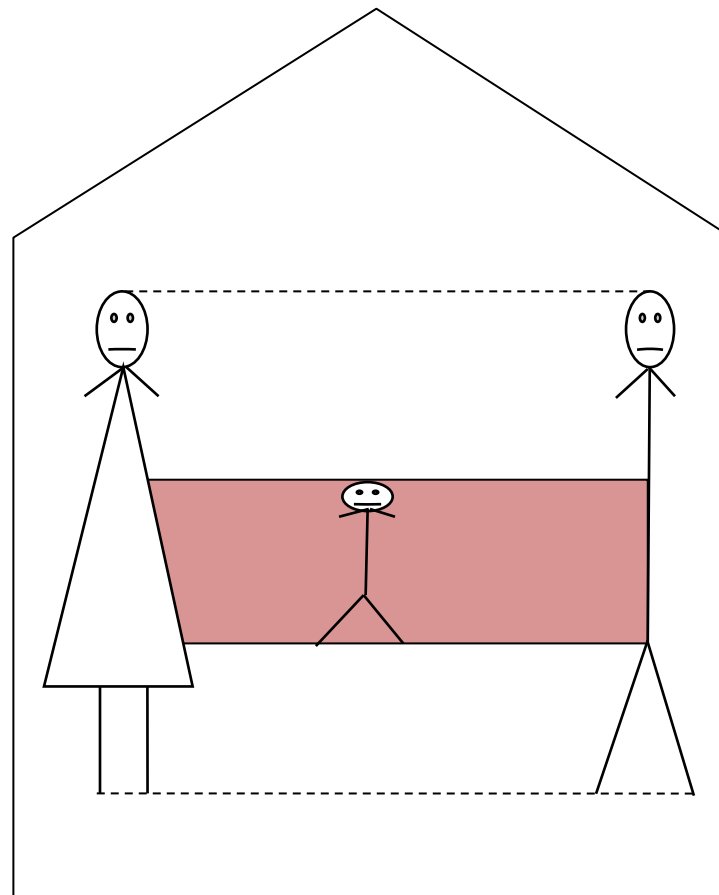
Osnovna tipologija (v praksi gre za kombinacije):

1. Starš, ki otroka **ljubi z napačno ljubeznijo** (otroka ljubi s škodljivo mešanico: s partnersko in starševsko ljubeznijo)
2. Starš, ki **zanemarja** otroka (starš, ki ne zmore ljubiti otroka; starš, ki je prisiljen v zanemarjanje otroka,...)
3. Starš, ki **opušča** vzgojno delo (starš - uničevalec vzgoje)
4. Starš, ki **demotivira** (starši brez življenjskega smisla in zdravih užitkov)
5. Starš, ki **hipersocializira** (starš – dreser lastnih otrok)
6. Starš, ki **razvaja** (otrok ni razvajan, pač pa je žrtev razvajanja)
7. Starš, ki **pretirano ščiti** (hiperprotektivni starš)
8. Starš, ki je **agresiven** (čustveno / odnosno / fizično agresivni starši)

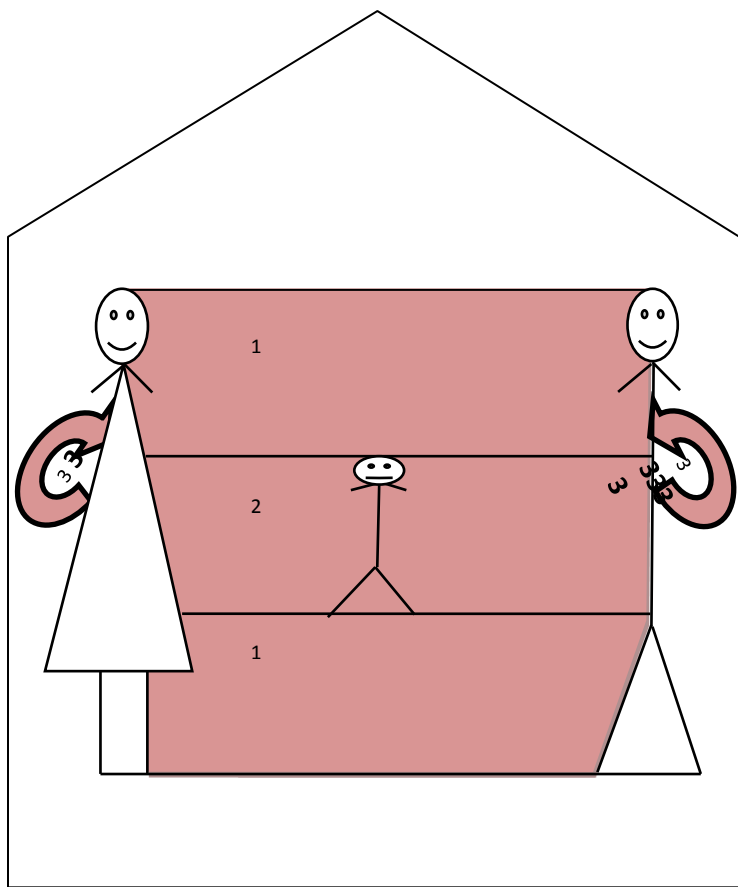
ZDRAVA DRUŽINA Z VSEMI TREMI TEMELJNIMI
LJUBEZNIMI

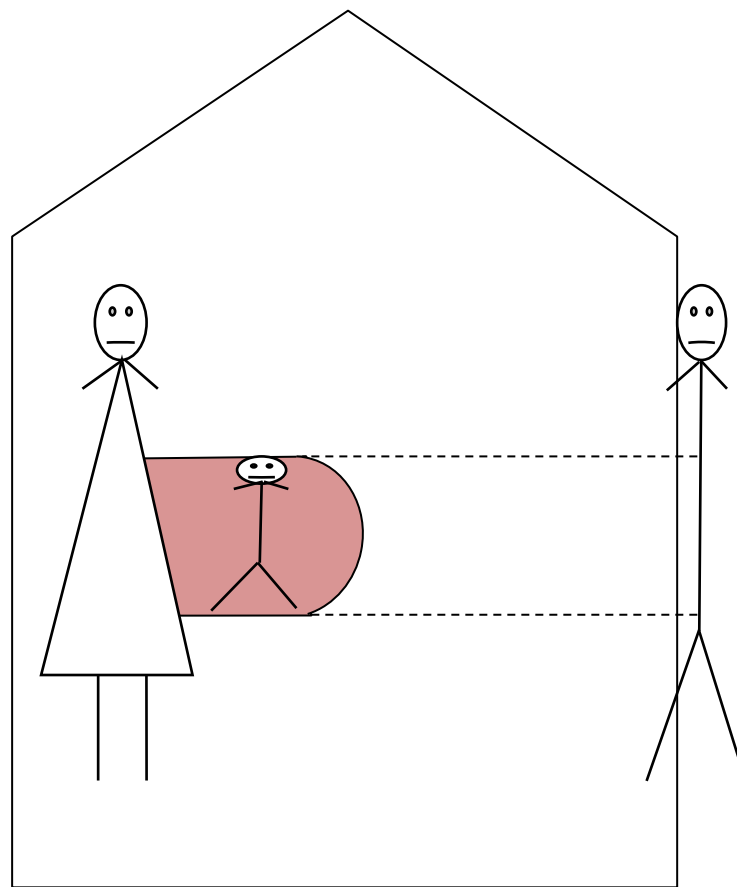
DRUŽINA ZGOLJ S STARŠEVSKO LJUBEZNIJO

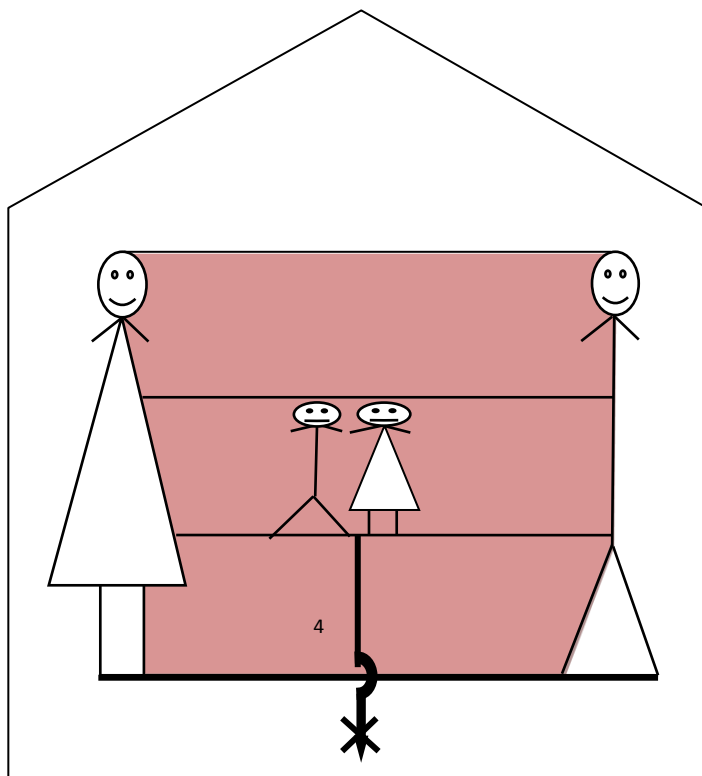
ZDRAVA DRUŽINA Z VSEMI TREMI TEMELJNIMI
LJUBEZNIMI

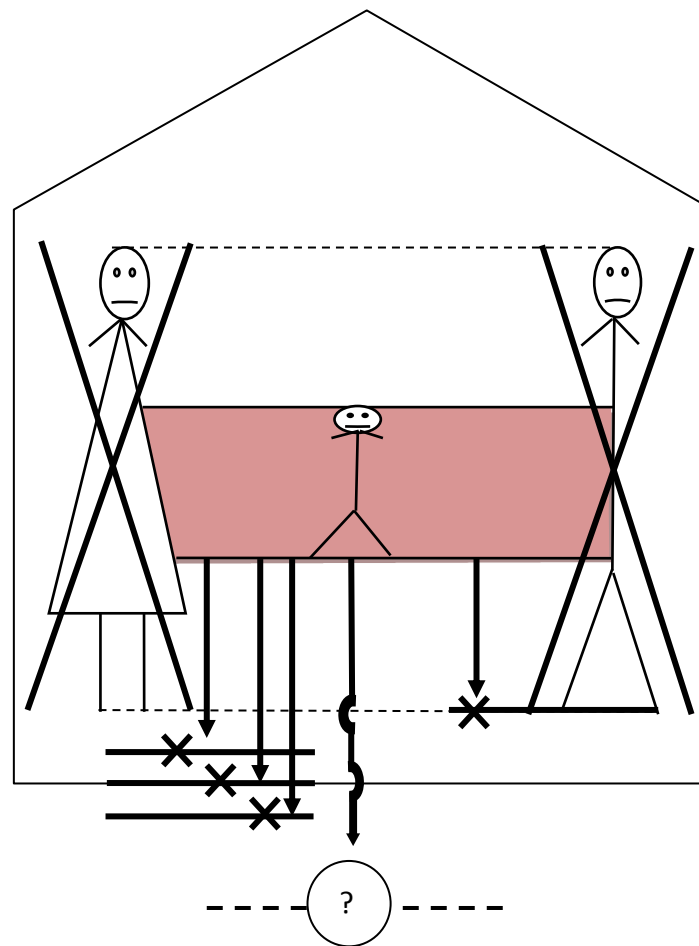
DRUŽINA Z MOTNJO POSESIVNOSTI (npr. mama do otroka)
IN Z ZAPUŠČENOSTJO (npr. oče do otroka)

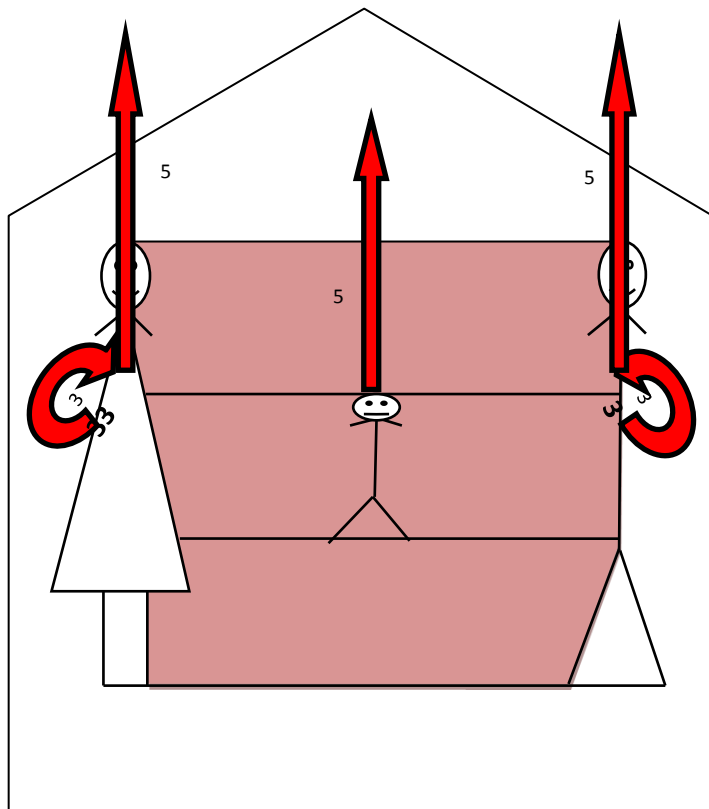
ZDRAVA DRUŽINA: ENOTNOST STARŠEV PRI VZGOJI

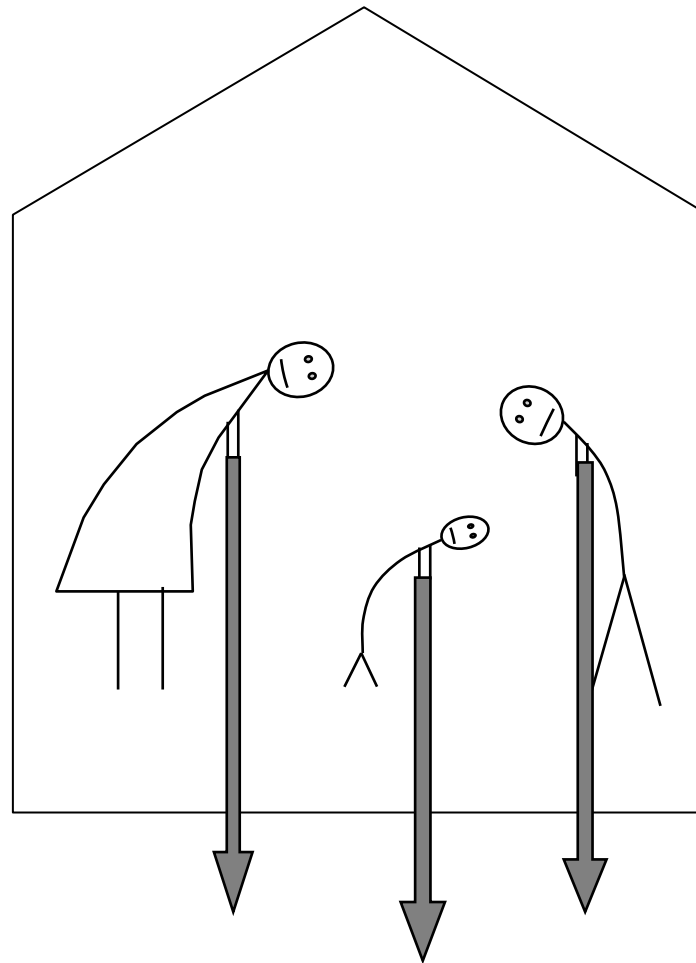
DVOJNA VZGOJA IN DVOJNA SPOROČILA: »STORNO«
IN "AVTOSTORNO" VZGOJITELJA

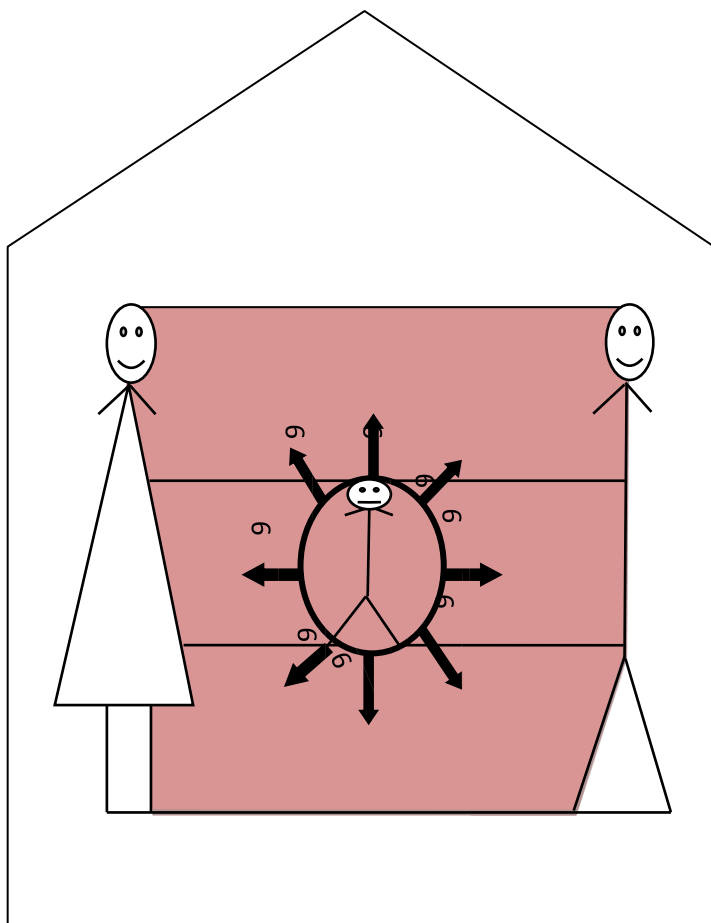
**ZDRAVA DRUŽINA: LJUBEZEN STARŠEV DO SAMIH SEBE IN
MOTIVIRANJE OTROK ZA RAZVOJ**

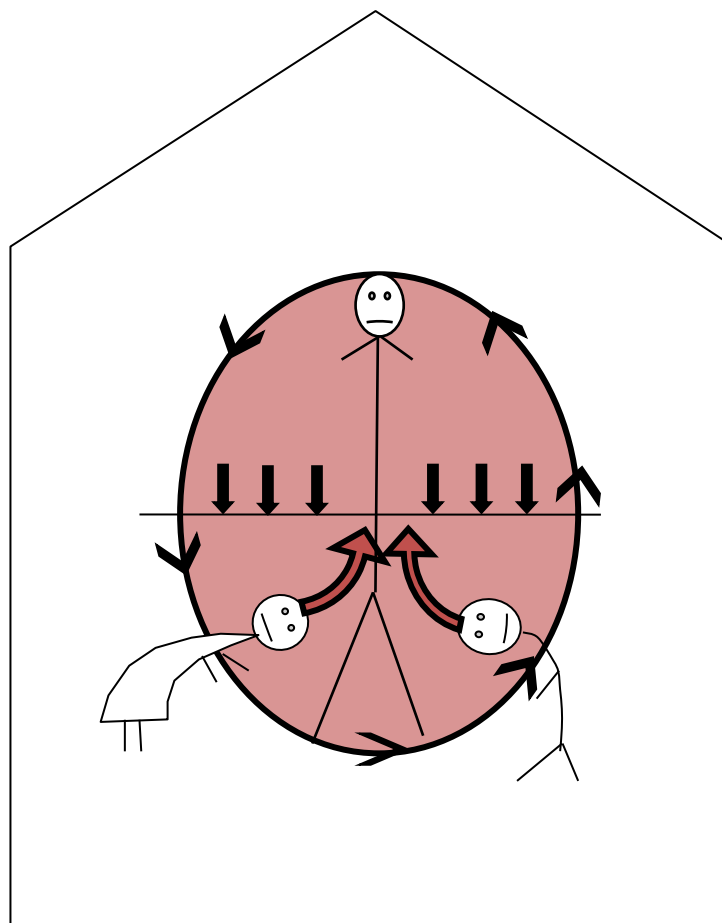
**DRUŽINA Z MOTNJO HIPERSOCIALIZACIJE IN
DEMOTIVACIJE**

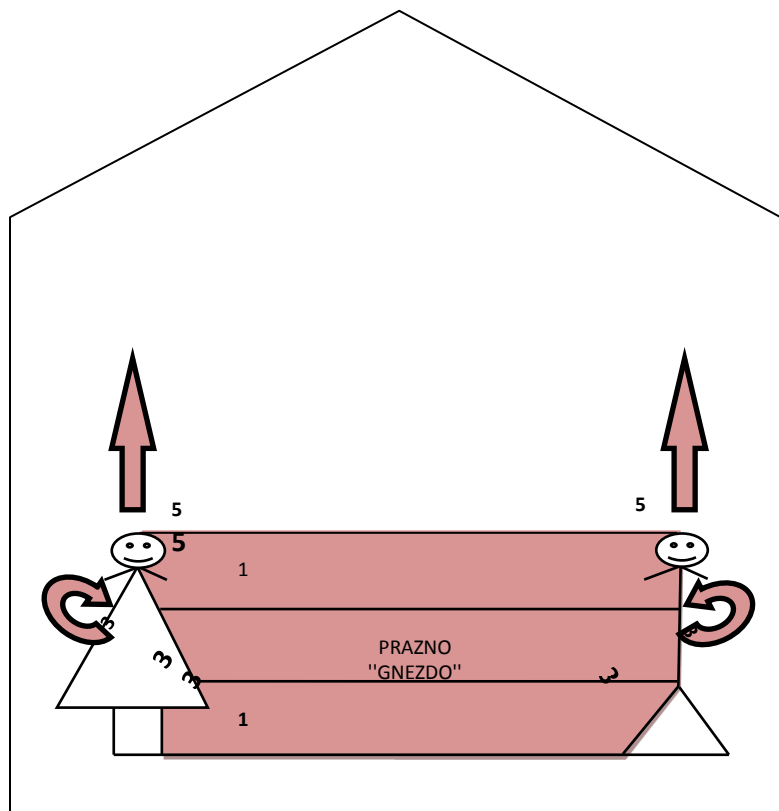
ZDRAVA DRUŽINA IN NAVAJANJE OTROKA NA DELOVNE
NAVADE

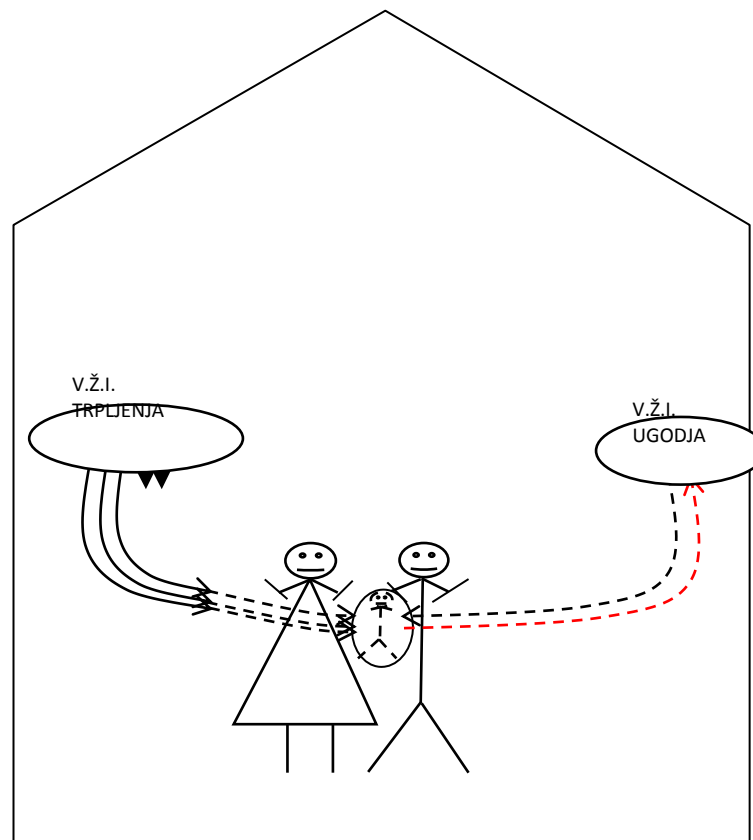
DRUŽINA Z MOTNJO RAZVAJANJA OTROK

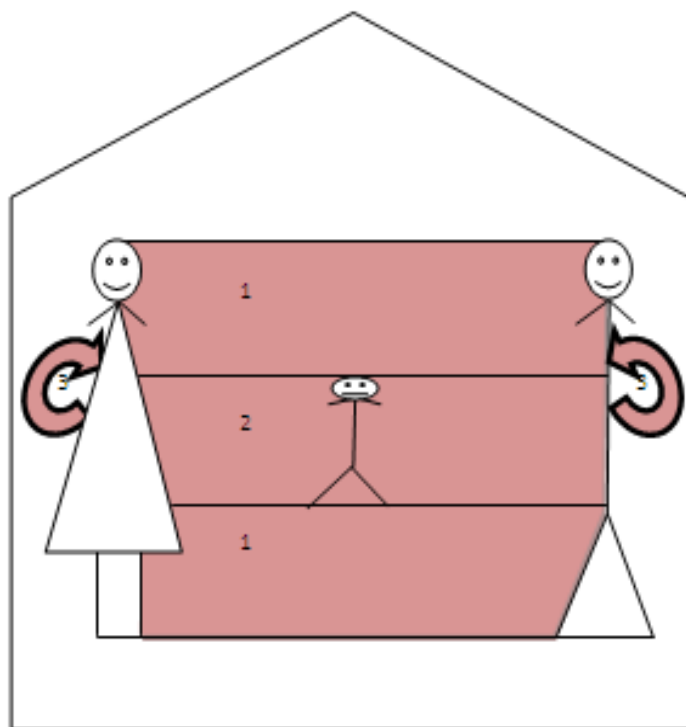
ZDRAVA DRUŽINA, USPOSABLJANJE OTROK ZA SAMOSTOJNOST
IN POSTOPNA OSAMOSVOJITEV OTROK

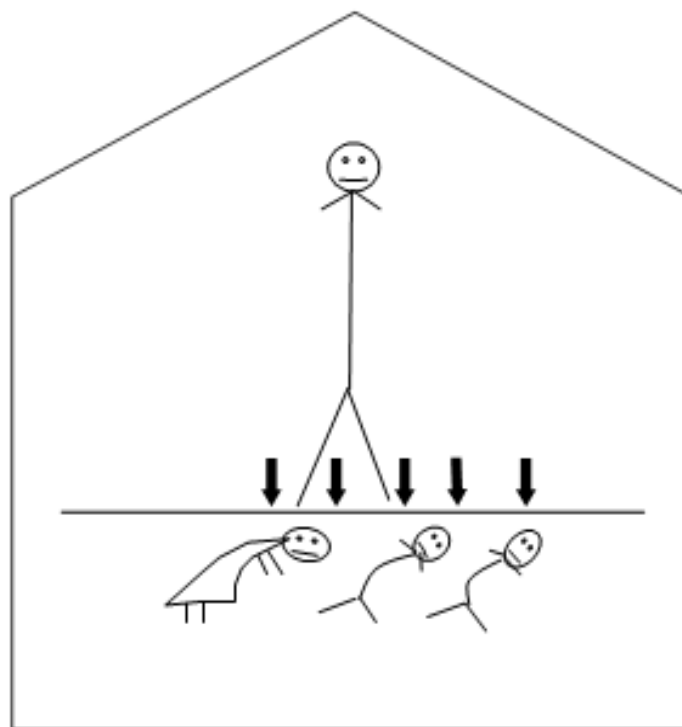
HIPERPROTEKTIVNA DRUŽINA

ZDRAVA DRUŽINA Z VSEMI TREMI TEMELJNIMI
LJUBEZNIMI

DRUŽINA Z MOTNJO AGRESIVNOSTI (tiranski starš)

Vpliv družinskih odnosnih slogov na nastanek raznih zasvojenosti

- Družinska odnosna patologija je eden od vzrokov za pretirano potrebo po omami in s tem za pojav raznih zasvojenosti pri otroku
- Pri zasvojenih z drogami je zelo pogosta “nasprotna dvojnost” družinske odnosne patologije:
 - posesivna (čustveno incestna) in hiperprotektivna mati
 - odnosno in čustveno odsoten oče (zapuščen otrok)
- Socialno “dedovanje” zasvojenosti

Starši s škodljivim odnosom (vlogo) do lastnih otrok

Otroku škodljive starševske odnosne vloge	Posledice na otroku:
Starš = odsoten starš, "obiskovalec",...	Odnosno, vzgojno in čustveno zanemarjanje otroka Vedenjski izpadi Moteč otrok – izsiljevalec pozornosti
Starš = partner svojemu otroku	Posesivnost Narcis »Mamon« Visok občutek krivde Zavrt proces separacije in osamosvajanja
Starš = zaveznik, advokat, kolega,...	Izničenje vzgoje , dvojna vzgoja Otrok, ki ne doživlja kršitve mej (vse je dovoljeno) Verbalno ali/in fizično agresiven Manipulativen
Starš = dreser	Hipersocializacija Zavrta individualizacija Otrok je »eksponat« staršev Morda uspešen, a nikoli srečen otrok Zagrenjen, potuhnjen otrok
Starš = sluga, lobist,...	Razvajanje Egocentrični otrok Doživljajsko otopel Brezčuten tiran
Starš = zaščitnik, "varuh človekovih pravic",...	Hiperprotektivnost Nesamostojen, »odvisniški« otrok Nesramen, predrzen, goljuf (ena skrajnost) Negotov, nesamozavesten (druga skrajnost)
Starš = vir bolečine	(avto)agresivnost (smrt intimnega sveta pri otroku, "nasilje rodi nasilje")

Pomen izobraževanja staršev o družinskih odnosih slogih - na splošno

- Izobraževanje o vsebinah, ki so ključne za zdrav razvoj otrok in za ustrezno ravnanje staršev z otroki. Hkrati se o teh vsebinah dandanes še ni možno sistematično poučevati.
- Definiranje bistvenih vsebin, katerim se naj predvsem posvečajo starši. Če ni razčiščeno, katerim vsebinam se naj posvečajo starši, potem starši posegajo v zadeve, za katere niso pristojni oz. posegajo v zadeve, ki so izrazito postranske in nepomembne za razvoj otroka (npr.: boj za dovolj sladkan čaj (vrtci), boj za ocene, boj za boljše pogoji bivanja otrok na šoli oz. v vrtcu,...).
- Krepitev zdravega jedra staršev (“problematični” starši težje prevzemajo glavno besedo).
- Podpora staršem z odnosnimi nezdravimi odkloni. Tovrstni starši lažje spoznavajo lastne škodljive odnosne vzorce in se lahko še pravočasno odločajo za spremembe (primarna in sekundarna preventiva pri starših). Večinoma – a ne vedno - je “problematičen” otrok zgolj produkt/posledica “problematičnega” starša!
- Višanje motivacije (zdravih) staršev za sodelovanje s ped. delavci (npr. smiselne vsebine na roditeljskih sestankih; starš je na šoli/v vrtcu,... predvsem v vlogi starša in ne prevzema vloge nadomestnega ravnatelja, samozvanega šolskega inšpektorja, boljšega vzgojitelja od tistih, ki to vsakodnevno profesionalno počnejo že leta ali desetletja,...).

Pomen izobraževanja staršev o družinskih odnosih slogih – preprečevanje zasvojenosti in drugih večjih težav pri otrocih

- Ustvarjanje pogojev (dialog med starši, dialog starši-ped. delavci, višanje medsebojnega zaupanja,...), da se lahko starši lotijo bolj kočljivih vsebin, npr.: preprečevanja zlorab drog in alkohola pri otrocih, nasilje, drugi vedenjski odkloni otrok, osebne šibkosti in občasna vzgojna nemoč staršev,...
- Če ni pogojev, da so starši lahko “resnični” v dialogu s so-starši in s ped. delavci, potem nimajo osnove za spoprijem s težjimi in kompleksnejšimi zadevami, kamor spada npr. tudi preprečevanje raznih zasvojenosti.
- Starši imajo pogoje za spoprijem s težjimi problemi, ko med starši vlada odkriti dialog, podpora, razumevanje, solidarnost, spoštovanje,.... To so pogoji, da lahko starši priznavajo lastne napake in šibke točke (z nizko mero zaščite, obramb, manipuliranja), se medsebojno bogatijo s posredovanjem izkušenj in osebnostno rastejo v vlogi staršev.
- Zrelost med starši oz. med ped. delavci nastopi, ko se je skupina zmožna pogovarjati brez manipulacij, umikov, obramb (beg ali napad),...
- Zrelost med starši oz. ped. delavci nastopi, ko se je skupina zmožna odkrito pogovarjati in odkrivati resnice o problemih, ki tarejo tako starše kot ped. delavce.

Hvala za pozornost!

Vprašanja, pripombe, odzivi?

stik:

bogdan.polajner@zbps.si